BIULETYN KOWIEŃSKI

WILBI

WILEŃSKIE BIURO INFORMACYJNE (WILBI) ZAMKOWA 3–3

Nr. 386. Wilno, dn. 11 lutego 1931 r.

Treść numeru:

I. ZAGADNIENIA POLITYKI ZAGRANICZNEJ.

I. Zagadnienia Polityki Zagranicznej.

Głosy prasy moskiewskiej o Litwie w ujęciu "Siegodnia".

"Siegodnia"Nr.42 z 11 lutego. Artykuł pod tytułem "Zwrot Moskwy w stosunku do Litwy" Streszczenie:

Moskiewska "Prawda" z 7.II. b.r. zamieszcza napastliwy artykuł pod adresem Litwy. Artykuł ten brzmi w streszczeniu jak następuje: w 1929 r. znowu wzrosła presja w stosunku do Litwy. Pod naciskiem imperjalistów francuskich, ustąpił premjer litewski Woldemaras, który uchodził za szczególnie upartego przeciwnika porozumienia z Polską, a jednocześnie za stronnika orjentacji w kierunku Niemiec i Z.S.S.R. Miejsce Woldemarasa zajął bezbarwny pod względem politycznym Tubelis. Na wszelkie sposoby popularyzuje się też prezydenta Litwy Smetonę który wraz z Tubylisem jest stronnikiem porozumienia z Polską. Ostateczny wynik długoletniej walki, pracujących mas litewskich przeciwko z faszystowską Polską, wciągającą Litwę w interwencyjną politykę Ligi Narodów przeciwko Z.S.S.R., zależy w znacznej mierze od tego, w jakim stopniu komunistycznej partji litewskiej uda się wciągnąć masy do czynnej walki przeciwko zakusom międzynarodowych imperjalistów.

Podając w streszczeniu powyższy artykuł "Prawdy", dodaje od siebie "Siegodnia" co następuje:

Dotychczas publicyści moskiewscy przestrzegali pewnych ostrożności w stosunku do Litwy i jej działaczy państwowych. Bezceremonjalność i pewna ~~xxxxx~~ pogarda względem obyczajów międzynarodowych, przejawiały się w stosunku do Litwy dotychczas w dosyć skromnych dozach. Obecnie w tym względzie nastąpił pewien zwrot. Artykuł prawdy jest typowym artykułem, rojącym się od kłamstw i insynuacyj. "Prawda" insynuuje Litwę, że za ostatnia, jest pionkiem w ręku Ligi Narodów, która dąży do podczynienia Litwy Polsce i wzmocnienia strategicznego stanowiska tej ostatniej w zamierzonej wojnie z Z.S.S.R. "Prawda" nie ogranicza się atakami pod adresem Ligi Narodów a zarzuca jeszcze Litwie szereg niebywałych rzeczy. Moskwa doskonale sobie zdaje sprawę, z prawdziwych przyczyn ustąpienia Woldemarasa i z okoliczności w jakich ustąpienie miało miejsce. Oczywiście Moskwa wie, że ustąpienie Woldemarasa było zjawiskiem wewnętrzno-politycznem, nie mającym nic wspólnego ze zmianą stanowiska Litwy w stosunku do Polski. Wiadomą jest rzeczą przecież, że prezydent Smetona proponował Woldemarasowi zachowanie teki ministra Spraw Zagranicznych i że powyższą Woldemaras ze względów osobistych odrzucił. O jaki więc kurs polityki zagranicznej i o jaką presję mocarstwa zagranicznego mogłaby być mowa? Jest to wymysłem publicystów moskiewskich i to wymysłem złośliwym, specjalnie skonstruowanym dla określonych celów.

Kłamstwem też jest twierdzenie "Prawdy" jakoby prezydent Smetona i premjer Tubelis byli zwolennikami polityki polonofilskiej i że popularność prezydenta litewskiego wytwarza się ~~xxxxxxx~~ sztucznie właśnie ze względu na jego polonofilskie tendencje.Moskwa wie o tem bardzo dobrze. Jednakże taktyka podobna jest widocznie "Prawdzie" potrzebną, ażeby móc insynuować rządowi litewskiemu chęć zbliżenia z Łotwą i Estonją, gdyż za plecami ich stoi rzekomo Polska. Oskarżenia "Prawdy" skonstruowane zostały w tym celu, ażeby wbić klin pomiędzy sąsiadów Litwy i zasiać niedowierzenie i wzajemną nieufność, której wynikiem byłyby konflikty. Tego właśnie Moskwa chce.

Publicysta z "Prawdy" mówiąc o działalności partji komunistycznej Litwy, powiedział więcej, niż zwykle politycy mówią. Oświadczenie publicysty moskiewskiego oznacza przedewszystkiem, zupełną nieufność do polityki obecnego rządu litewskiego, który tak wiele zdziałał w kierunku ustanowienia przyjaznych stosunków z Z.S.S.R.

"Prawda" wskazuje otwarcie na grupę komunistyczną, działającą na Litwie, jedyną grupę, która mogłaby zadowolnić wymagania Moskwy. Nader cennem jest wyznanie publicysty moskiewskiego, że kurs zagranicznej polityki litewskiej, zależy od tego, cz się uda komunistom litewskim wciągnąć szersze masy do aktywnej walki z międzynarodowym imperjalizmem. Wynika z tego wyznania, że na komunistach litewskich ciąży specjalne zadanie o charakterze międzynarodowym.

Przypuszczać należy, że sfery rządowe na Litwie, należycie już komunizm oceniły i rady moskiewskie wzmożenia aktywności stronników Kominternu na Litwie spotka się z należytą oceną w Kownie. Jeżeli Moskwa uzależnia sukces swej polityki na Litwie o działalności partji komunistycznej na Litwie, wyznanie publicysty z "Prawdy" jest nader nieostrożne. Rząd litewski z pewnością do wzmożenia aktywności partji komunistycznej na Litwie nie dopuści.

W y j a ś n i e n i e "P o l i c j i" w s p r a w i e u k ł a d u m i ę d z y L i t w ą a Ł o t w ą o z n i e s i e n i u w i z. Podczas pobytu łotewskiego ministra Celminsza w Kownie, został podpisany litewsko-łotewski układ o zniesieniu wiz granicznych, który Łotwa wprowadziła w życie już z dniem 1.I.r.b. Od tego czasu obywatele łotewscy, posiadający paszporty krajowe, mogą przekraczać granicę litewską bez przeszkód. Rząd litewski postanowił na razie nie skorzystać z przysługującego mu prawa i od swoich obywateli wymaga nadal zaopatrywania się w paszporty zagraniczne i wizy wyjazdowe. Ostatni numer "Policji" podaje w tej sprawie następujące wyjaśnienia:

Z dniem 1 stycznia 1931 r. nabrał mocy prawnej układ z Łotwą w sprawie zniesienia wiz. Układ ten przewiduje iż obywatelom litewskim zezwala się na wjazd do Łotwy na mocy paszportów wewnętrznych lub zagranicznych. Pozatem odnośne porozumienie litewsko-łotewskie wykonywa się w ten sposób, iż obywatele litewscy zaopatrzeni w litewski paszport zagraniczny i litewską wizę na prawo przekroczenia granicy łotewskiej wizy już nie potrzebują. Obywatele zaś państwa łotewskiego mogą przybywać do Litwy bez litewskich wiz, jedynie na podstawie udzielonych im przez rząd łotewski paszportów wewnętrznych lub zagranicznych.

Ogólnie rzec biorąc, każda wiza udziela zarazem prawa na przebywanie przez pewien określony czas w danem państwie, po zniesieniu więc wiz należy udzielić obywatelom pewnego sposobu na zamieszkiwanie w danym kraju. Litewsko-łotewski układ termin ten określa na dwa miesiące, czyli obywatele Łotwy i Litwy mają prawo zamieszkiwać w kraju sąsiednim w przeciągu dwóch miesięcy, licząc od dnia przekroczenia granicy, nie płacąc za ten przywilej podatków przewidzianych dla obcokrajowców i nie zaopatrując się w specjalne pozwolenia. Jak z tego wynika, data przekroczenia granicy ma swe znaczenie w wielu wypadkach i powinna być odznaczona w paszportach przez urzędy policji pogranicznej. Taka kontrola ma wielkie znaczenie i dla osób zainteresowanych, gdyż brak daty przekroczenia na paszportach może również wskazywać iż dany obywatel wyjechał do odnośnego kraju w sposób nielegalny, co pociąga odpowiednią karę.

Co do wiz wyjazdowych, to są one w mocy i po zawarciu układu litewsko-łotewskiego, gdyż porozumienie to przewiduje, iż obywatele Litwy, przebywające w Łotwie nie krócej niż siedem miesięcy, wyjeżdżając z kraju, muszą się zaopatrzyć w wizę wyjazdową. To samo stosuje się również i do obywateli Łotwy, zamieszkujących czasowo w Litwie, tylko w tym wypadku termin przebywania w Litwie obywateli łotewskich wynosi sześć miesięcy.

E k s p o r t z b o ż a d o N o r w e g j i. W Kownie bawił przedstawiciel norweskiej izby handlowej, który prowadził rokowania z kooperatywami rolniczemi w sprawie eksportu zboża z Litwy do Norwegji. Norwegja zgadza się na zakup zboża lepszych gatunków, lecz ponieważ zboże w Litwie nie jest gatunkowane, rokowania nie mogły dojść do skutku. W krótkim czasie mają one być jednak wznowione.

III. ZAGADNIENIA POLITYKI WEWNĘTRZNEJ I ŻYCIE SPOŁECZNE.

Nowy list pasterski biskupów litewskich

"Rytas" w Nr.31, zamieszczając list pasterski biskupów litewskich, datowany z dn.29 stycznia r.b. dodaje od siebie następujące uwagi:

W ostatnich czasach niejednokrotnie wypadło zwracać się do wiernych w listach odczytywanych z ambon. Obecne pismo zbiega się z datą 9-tej rocznicy koronacji papieża.

W pismie tem cytowane są ewangelje: "A idąc...nauczajcie wszystkie narody...by strzegli wszystkiego, co im rozkazałem"/Mat.28, 19/; "Kto was słucha, ten mnie słucha" /Łuk.10,16/.

"Jednakże apostołowie w swej pracy złożonej na ich barki przez Chrystusa, nie byli osamotnieni. Pomagali im w tem zadaniu wierni-mężczyźni i kobiety, czem się wielce radowali apostołowie, "A prawo odznaczenia ich gorliwości pozostawili nam".

W dalszym ciągu list pasterski zaznacza, iż w dzisiejszych czasach biskupi i księża katoliccy dokładają wszelkich starań ku rozszerzeniu królestwa Chrystusowego na ziemi, a do tej apostolskiej pracy nad akcją katolicką zapraszają również wszystkich wierzących i wszystkie organizacje katolickie, gdyż według słów Ewangelisty Łukasza /10,2/; "Żniwo jest wielkie, lecz robotników mało."

Ojciec święty wie, iż w pracy tej bywają trudności i przeszkody - mówi pismo biskupów - jednakże nie powinny one ostudzić dobrej woli x i zamierzeń wierzących.

Następnie biskupi w swem pismie zwracają się do wiernych w słowach następujących: "Gorliwość w krzewieniu królestwa Chrystusowego wśród ludzi nie może zaszkodzić sprawom naszej ziemskiej ojczyzny, gdyż przez tę ziemską ojczyznę przeznaczone jest nam iść do ojczyzny niebieskiej.Nasz król Chrystus daleki jest od odejmowania czegokolwiekbądź królestwom ziemskim; On sam uroczyście wyrzekł te słowa: "Królestwo moje nie jest z tego świata" /Jan.18,36//. Przeciwnie - Ojciec święty nam i wam mówi wyraźnie, że, krzewiąc królestwo Chrystusowe, przysłużymy się Kościołowi, jeżeli słuchać i ochraniać będziemy prawa Kościoła, pracować nad zbawieniem dusz bliźnich, a w gorliwem popieraniu pracy w Akcji Katolickiej, będziemy mieli również wielkie zasługi wobec swej ziemskiej Ojczyzny - naszej kochanej Litwy.

Z Polskiego Związku Ludzi Pracy

Nowa czytelnia polska. Wkrótce przy kowieńskim oddziale Polskiego Związku Ludzi Pracy zostanie otwarta dla członków Związku bezpłatna czytelnia. Czytelnia będzie się mieścić w lokalu Związku przy ul. Kiejstuta 46 i funkcjonować codziennie w godzinach wieczornych od 5-tej do 7-mej. Czytelnia ma być obficie zaopatrzona w dzienniki, czasopisma oraz wydawnictwa ilustrowane.

Zmiany w policji. Naczelnik policji w Telszach Repieczko został na własną prośbę zwolniony. Stanowisko jego jeszcze nie jest obsadzone.

Budowa nowej papierni w Pietraszunach. Szwedzki trust zapałczany rozpoczął już poważne przygotowania do budowy nowej papierni w Pietraszunach: Towarzystwo kupiło od miejscowego włościanina 3 ha ziemi pod fabrykę oraz 1 ha pod zabudowania robotnicze. Budowa rozpocznie się na wiosnę r.b., a na wiosnę 1932 r. zostaną ustawione maszyny. Praca się rozpocznie latem tegoż roku. Robotę otrzyma tam około 200 robotników. Wypadnie też sprowadzić z zagranicy wykwalifikowanych robotników, których Litwa nie posiada. Fabryka wyrabiać będzie papier gazetowy, bibułkę do gilz oraz lepsze gatunki papieru.

Odczytanie w Kościołach pisma papieża. W niedzielę 8.II w czasie sumy we wszystkich kościołach odczytano pismo papieża do biskupów litewskich.

B7